

Bededag d. 17. maj 2019

Salmer:

722: Nu blomstertiden kommer

598: O Gud, du ved og kender

592: I dag er nådens tid

487: Nu fryde sig hver kristen mand

Prædikentekst: Matthæusevangeliet 3,1-10

I de dage træder Johannes Døber frem og prædiker i Judæas ørken: »Omvend jer, for Himmeriget er kommet nær!« Det er ham, der er talt om ved profeten Esajas, der siger: »Der er en, der råber i ørkenen: Ban Herrens vej, gør hans stier jævne!« Johannes bar klæder af kamelhår og havde et læderbælte om livet, og hans føde var græshopper og vildhonning. Da drog Jerusalem og hele Judæa og hele Jordanegnen ud til ham, og de blev døbt af ham i Jordanfloden, idet de bekendte deres synder. Men da han så, at mange af farisæerne og saddukæerne kom for at blive døbt af ham, sagde han til dem: »Øgleyngel, hvem har bildt jer ind, at I kan flygte fra den kommende vrede? Så bær da den frugt, som omvendelsen kræver, og tro ikke, at I kan sige ved jer selv: Vi har Abraham til fader. For jeg siger jer: Gud kan opvække børn til Abraham af stenene dér. Øksen ligger allerede ved træernes rod, og hvert træ, som ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden.«

Store Bededag blev til i 1686. Den blev indført af biskoppen over Sjælland, Hans Bagger, og han kaldte dagen ”Ekstraordinær Almindelig Bededag”. Det var den ene af tre faste- og bodsdage, som han indførte. Den eneste, som har overlevet helt til vores tid.

Bededagen blev indvarslet allerede aftenen før, når kirkeklokkerne ringede som et signal til, at kroer og forretninger skulle lukke. Man håbede på den måde, at folk kunne møde ædru og til tiden til næste dags kirkegang. Nu skulle der nemlig fokuseres på faste, på bod og på bøn.

På den tid var der en del flere helligdage, end vi har i dag. F.eks. havde man 3. påskedag, 3. pinsedag, Sankt Hans Dag og Helligtrekongersdag. Biskoppen syntes dog, at der var for mange mennesker, som brugte helligdagene på druk, spil og lediggang. Så nu skulle der gøres noget ved det. Befolkningen skulle stramme sig lidt an, tage deres tro mere alvorligt. Ja, omvende sig. På

Store bededag ringede kirkeklokkerne derfor ind til hele tre gudstjenester. Alle skulle faste og lade være med at arbejde, indtil gudstjenesterne var afsluttede.

Det var alvorlige sager, og de tekster, vi har til Bededag, har stadig deres alvorlige præg. Den gammeltestamentlige læsning var fra Salmernes Bog kapitel 51 og er kong Davids sang om sin synd. Han havde været sammen med en anden mands kone, fået slået den anden mand ihjel og havde ladet som om, at alt var helt i orden. Han blev dog vækket op af en Natan, en Guds profet, som pegede på, at det, David havde gjort, ikke var i orden i Guds øjne. David indså, at profeten havde ret og indrømmede, at han havde syndet. Profeten tilgav ham på Guds vegne. Salme 51 er inspireret af den episode, og David skriver om sin bøn til Gud om tilgivelse og nåde og hans beslutning om, at nu skal det være anderledes.

Prædiketeksten fra Matthæusevangeliet er tilsvarende alvorlig. Johannes Døberen træder frem i ørkenen med et budskab lige så alvorligt, som den profet, der kom til David. *Omvend jer, for Himmeriget er kommet nær.* Rygterne spredtes. Johannes skabte opmærksomhed. Mange mennesker tog turen fra Jerusalem ud til det øde område nord for det døde hav tæt på Jordanfloden, en tur på godt 30 km. Der bekendte de deres synder og lod sig døbe af Johannes i Jordanfloden. De færrestes synder har sikkert være så alvorlige som Davids. Ikke mange tager både en andens mands kone og slår derefter manden ihjel og lader som ingenting. Mange har sikkert haft meget mindre på samvittigheden. Tyveri. Misundelse. Vrede mod forældre eller børn. Brud på helligdagen, sabbatten. Misbrug af Guds navn.

Johannes fik dem dog til at bekende deres synder, store som små. Autoriteten i hans stemme og hele hans profetiske udseende med kamelhårstøj og læderbælte, græshopper og vildhonning som føde og sikkert et stort utrimmet skæg gjorde sin virkning. Nu skulle det være anderledes. For de mærkede, at Johannes havde ret. Himmeriget var kommet nær. Der var en åndelig vækkelse og tumult over tiden. En stærk følelse af, at noget stort var ved at ske. Gud var ved at gøre noget. Det var sikkert og vist. Så det var med at være klar.

Johannes Døberen var barsk. Da farisæerne og saddukæerne, den åndelige elite, kommer ud til ham, har han hårde ord til dem. Han minder dem, og alle som hører det, om, at det ikke er nok med omvendelse og gode intentioner. Der må frugter til. Der må handling til. De gode intentioner må føres ud i livet. Med Johannes' egne ord: *Så bær da den frugt, som omvendelsen kræver. Øksen*

ligger allerede ved træernes rod, og hvert træ, som ikke bærer god frugt, hugges om og kastes i ilden.

Vi kan godt få en lidt mærkelig smag i munden af Johannes' alvorlige ord om omvendelse, god frugt og økse. Ah, hvorfor skal han nu også sige det så firkantet. Behøver han være så barsk? Behøver han være så alvorlig?

Det er pudsigt, som tiderne kan ændre sig. Det er ret tvivlsomt, om der er særligt mange af landets biskopper, eller for den sags skyld provster eller præster, som ville kæmpe for at indføre en bods- og bededag med så alvorlige tekster.

Det er da også behageligere at prædike over tekster, som taler om Guds kærlighed, som ikke vakler og om, at Gud er vores gode far, som ser på os med kærlige øjne. Tekster om dom, omvendelse og tilgivelse gør mange af os underligt forlegne.

Måske er vi blevet for fintfølede, for krænkelssparate? Vi længes efter anerkendelse. Vi holder af at blive strøget med hårene. Vi elsker at få at vide, at vi har ret. Det er godt at høre, at Gud elsker os, som vi er.

Og det gør han. Men der er meget mere i kristendommen end det. Evangeliet er dybere end det. Gud har mere at sige end, at han elsker os, som vi er.

Evangeliet modsiger os også. Gud giver os ikke altid ret, for vi tager fejl. Vi farer vild. Vi følger ikke altid Guds vilje og ønsker for et godt menneskeliv. Vi synder.

Hvis Gud ikke modsagde os, selvom han ved bedre end os, så ville det være ukærligt. For man ønsker det bedste for dem, man elsker. Man ønsker, at de skal trives og leve gode liv.

Gud ønsker det bedste for os. Gud ønsker, at vi skal trives. Derfor har han gennem de ti bud og gennem Jesu ord givet os gode rammer for vores liv. Rammer, som vi kan trives inden for. Rammer, som vi kan leve kærlige og sunde liv indenfor.

Indimellem træder vi uden for de rammer. Vi lykkes ikke med at leve liv, som gavner andre. Vi lykkes ikke med at leve liv, hvor vi passer godt på os selv, og hvor vi husker at takke Gud. Vi fejler og bevæger os længere og længere bort fra Gud.

I de tilfælde er der ikke brug for ros og klap på skulderen, men modsigelse. Der er brug for, at Guds ånd virker i os og giver os dårlig samvittighed. Der er brug for, at Bibelens ord afslører os og minder os om, at vi har fejlet og syndet. For Gud ved bedre end os, derfor modsiger han os. Dog er baggrunden for hans modsigelse ikke hans bedrevenhed. Den er hans kærlighed. Den kærlighed ser vi stærkest udtrykt i, at hans søn blev født på jord. Eller som Johannes Døberen siger: *Himmeriget er kommet nær.*

I Kristus kom Guds rige helt nær. Han var menneske og Gud. Han blev menneske som os, men levede livet igennem uden synd. Uden fejl. Uden egoisme. Uden smålighed og misundelse. Derimod gennemsyret af kærlighed og sandhed.

I Jesu liv stråler et sandt og kærligt menneskeliv så stærkt, at vores egne liv blegner i skæret fra det. Vi ser vores synd. Vi ser vores fejl. Vi ser, at der er for meget mørke og for lidt lys i os. Vi ser, at vi har brug for at omvende os og bede om tilgivelse. Vi ser, at vi har brug for at forbedre os og bære bedre frugt, leve bedre liv, som følger Guds bud nærmere.

For hvis skyld, kan man spørge.

For det første for Guds skyld. For vi er skabt til at leve liv, som ærer ham. Og det gør vi, når vi lever liv i kærlighed, sandhed og nåde. Så kan det ses på os, at vi har en anden herre og Gud end os selv. Derfor er der brug for, at vi beder om tilgivelse og bærer god frugt. Ellers opfylder vi ikke Guds planer med vores liv.

For det andet for vores egen skyld. For øksen ligger ved træernes rod. Johannes Døberen minder os om, at Gud en dag vil dømme vores liv. En dag kommer Himmeriget virkelig nært. Og da vil Gud både se på troen og de frugter, vores liv har sat. Har vi levet kærligt? Har vi levet retfærdigt? Har vi levet barmhjertigt?

For det tredje for vores medmenneskers skyld. Det er vores medmennesker, som har brug for, at vi sætter bedre frugt i vores liv. Vores familie, venner og dem, vi møder på vejen, kan nyde godt af, at vi bliver mere tålmodige. Mere optagede af deres behov og mindre af vores egne. Vores medmennesker vil få gavn af, at vi er mere gavmilde med vores penge, og inviterer *dem* ind i vores fællesskaber, som har svært ved at passe ind i mange sammenhænge.

Himmeriget kom nær ved Jesus Kristus. Det er nær ved os i dag, fordi hans ånd lever i os og dagligt arbejder på at sætte gode frugter i os. Det kommer helt nær en dag, når Kristus kommer igen for at dømme retfærdigt og nådigt.

Himmeriget kom nær. Guds kærlighed og sandhed i Jesus Kristus kom nær og virker stadig iblandt os. Det spreder stadig sin sandhed og klarhed. Derfor modsiger Gud os stadig. Derfor kalder han os stadig til at omvende os, bekende vores synd og til at sætte god frugt.

Himmeriget kom nær. Derfor ved vi, at Guds inderste natur er at elske og give. Derfor ved vi, at den første og største bevægelse er Guds. Han kommer til os. Og han venter tålmodigt på, at vi ved hjælp af hans ånd vender os mod ham, søger tilgivelse og mod til at leve frugtbare liv.